

IKAALISTEN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

1 LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Tavoite

Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset perustuvat ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännöksiin konkretisointiin ympäristön suojelemiseksi paikallisesti. Määräykset täydentävät osaltaan lakia ja sen nojalla annettuja asetuksia.

2 § Ympäristönsuojelumääräysten antaminen ja valvonta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 202 §:n mukaan kunnanvaltuusto voi antaa ympäristönsuojelulain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat muuta kuin ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraista toimintaa taikka 119,120 tai 136 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa.

Ympäristönsuojelulain 22 §:n mukaan kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Viimeksi mainitun lain 5 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa kunnan määräämä toimielin. Ikaalisten kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristölautakunta.

Ympäristönsuojelulain 22 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää toimivaltaansa edelleen viranhaltijalle. Joustavan ja sujuvan toiminnan varmistamiseksi on perusteltua, että merkitykseltään vähäisiä asioita ei tarvitse viedä lautakunnan käsittelyyn.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

Ympäristönsuojelumääräykset ovat voimassa pääosin koko kaupungin alueella. Lisäksi on annettu joitakin vain 4 §:ssä mainittuja erityisalueita koskevia määräyksiä

Ympäristönsuojelumääräykset ovat ympäristönsuojelulain mukainen ohjauskeino. Laissa on lueteltu ne asiat, joista kunnallisia ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa. Ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavia kunnallisia säädöksiä ovat jätehuoltomääräykset, terveydensuojelujärjestys ja rakennusjärjestys. Lisäksi järjestyslaissa on joitakin ympäristönsuojelua sivuvia määräyksiä

ja myös kaavamääräykset voivat koskea ympäristönsuojelua. Ympäristönsuojelumääräysten valmistelussa on huolehdittu siitä, että ristiriitaisuuksia eri kunnallisten määräysten suhteen ei tule.

4 § Erityiset paikalliset olosuhteet

Pohjavesialueiden pilaantumisriskin vuoksi annetaan määräyksiä talousjätevesien käsittelystä, kemikaalien varastoinnista ja jätteiden käsittelystä kaupungin tärkeillä pohjavesialueilla, jotka on määritelty pykälässä.

Rantavyöhykkeille on annettu erityismääräyksiä jätevesien käsittelystä vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi.

2. LUKU

JÄTEVEDET

Ympäristönsuojelulain 156 §:ssä säädetään muun muassa talousjätevesien puhdistuslaitteista ja riittävästä puhdistustasosta. Valtioneuvosto on antanut asetuksen, VNa 209/2011 (hajajätevesiasetus), jolla säädetään kiinteistöjen talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitoksen viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Asetus tuli voimaan 15.3.2011. Asetuksen tarkoitus on asettaa yhtenäinen vähimmäistaso jätevesien käsittelylle kaikilla alueilla, jotka eivät kuulu viemäriverkon piiriin.

Jätevesiin liittyvät ympäristönsuojelumääräykset koskevat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella olevia viemäriverkoston liittymättömiä kiinteistöjä.

5 § Jätevesien käsittely vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella

Jätevesien purkupaikan sijoittamisen etäisyysvaatimukset pykälässä perustuvat yleisesti käytössä oleviin suojaetäisyyksiin. Etäisyysvaatimusten perusteet ovat ensisijaisesti vesiensuojelullisia sekä terveydensuojelullisia ja toisaalta niillä voidaan ehkäistä muuta ympäristönsuojelulain 5 §:ssä määriteltyä pilaantumista, esimerkiksi mahdollisia hajuhaittoja.

Pykälän 3 momentin määräys on tarpeen valvontaa varten sekä ennakoimattomien vahinkojen varalta. Puhdistamoille, joiden asukasvastineluku on suurempi kuin 20, on annettu erityismääräys, koska niiden jätevesien määrä ja liika-ainepitoisuus on tyypillisesti selvästi suurempi kuin tavallisella asuinkiinteistöllä. Tällaiset puhdistamot ovat useimmin leirikeskusten, oppilaitosten tai matkailualan taikka muun sellaisen elinkeinotoiminnan jäteveden käsittelyjärjestelmiä.

Pykälän 4 momentti täsmentää hajajätevesiasetuksen kiinteistöille antamia kirjanpitovaatimuksia. Käyttöpäiväkirjaan tulee merkitä kemikaalin lisäykset, ylijäämälietteen tyhjennykset, laskeutuvuuskokeen tulokset, maaperäkenttien huuhtelut, saostussäiliöiden tyhjennykset, puhdistetun jäteveden silmämääräi-

set tarkkailut jne., jotta voidaan seurata jätevesijärjestelmän toimivuutta luotettavasti.

Rantavyöhykkeelle on annettu erityismääräys jätevesien käsittelystä vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vesien hyvän tilan saavuttamiseksi. Rannoilla on pääosin vapaa-ajanasuntoja, joilla jätevesien syntyminen on epäsäännöllistä. Jätevesien epäsäännöllinen määrä ja vaihteleva laatu vaikeuttavat yleensä pienpuhdistamojen toimintaa. Jotta vajaan puhdistetut käymäläjätevedet eivät aiheuttaisi hygieenistä haittaa tai rehevöitymistä, käymäläjätevesiä ei ole syytä johtaa ranta-alueelle. Määräyksellä halutaan edistää myös kuivakäymälöiden käyttöönottoa rantavyöhykkeellä.

Laitteistot tulee vesistön pilaantumisen estämiseksi rakentaa sellaisille paikoille rantavyöhykkeellä, että veden *tulvakorkeudenkin* aikana puhdistuslaitteisto toimii normaalisti eivätkä tulvavedet pääse jätevesien käsittelylaitteistoihin.

Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisen pohjaveden pilaamiskiellon vuoksi talousjätevesien käsittelylle pohjavesialueella on annettu tiukemmat määräykset.

6 § Mattojen ja muiden tekstiilien pesu

Mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien tavaroiden pesu vesistöissä tai siten, että pesuvedet pääsevät suoraan vesistöön, aiheuttaa ylimääräistä vesistön kuormitusta ja siten myös ympäristön pilaantumisen vaaraa. Pesu- ja lika-aineita sisältävien jätevesien pääseminen puhdistamatta vesistöön aiheuttaa mm. vesistön virkistyskäyttöarvon laskemista loma-asutusalueilla ja vesistöjen rehevöitymistä. Mattojen pesu järvessä tai joessa likaa vesistöjä myös silloin, kun pesuaineena käytetään vähäfosfaattista saippuaa. Paikallisia mattopyykin aiheuttamia haittoja ovat veden sameneneminen ja likaantuminen, rannan roskaantuminen ja levien kasvun voimistuminen. Tämän vuoksi matot, tekstiilit ja muut vastaavat tavarat tulee pestä kuivalla maalla siten, että pesuvedet eivät pääse suoraan vesistöön, vaan suotautuvat maaperän läpi.

7 § Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu ja huolto

Autojen ym. pesuvedet ovat jätevesiä, jotka on käsiteltävä kuten muutkin jätevedet. Pestäessä autoja ym. liuottimia sisältävillä tai muilla pesuaineilla voi etenkin suurien jätevesimäärien johtamisesta maastoon tai sadevesiverkostoon aiheutua ympäristön pilaantumista. Vaikkei liuottimia tai muita pesuaineita käytettäisikään, ammattimaisessa tai muussa usein toistuvassa pesussa jätevesimäärät ovat suuria. Muu jätevesien johtamistapa kuin pykälän 1 ja 2 momentissa määrätty johtaminen jätevesiviemäriin riittävästi esikäsiteltynä ei voi tulla kysymykseen. Viemäriverkoston ja kiinteistökohtaisten puhdistuslaitteistojen toiminnan kannalta on tarpeen, että jätevedet esikäsitellään ennen viemäriin johtamista öljyn- ja hiekanerotuskaivoissa.

Poikkeuksena ovat pykälän 3 momentissa mainitut jätevedet, jotka syntyvät pestäessä autoja ym. satunnaisesti vedellä tai miedoilla pesuaineilla. Tällöin vesi sisältää pääsääntöisesti vain vähäisiä määriä epäpuhtauksia. Vesiä maa-

perään imeytettäessä on kuitenkin aina pidettävä huoli siitä, ettei aiheuteta ympäristön pilaantumista.

Autojen pesuvedet on myös kiinteistökohtaisessa jätevesien käsittelyssä tarpeen mukaan esikäsiteltävä puhdistuslaitteistojen toimivuuden turvaamiseksi kuten pykälän 1 ja 2 momentissa on määrätty.

Vesien pilaantumisen estämiseksi rantavyöhykkeellä sijaitsevilta pesupaikoilta pesuvesien johtaminen puhdistamattomina suoraan vesistöön kielletään pykälän 4 momentissa. Vesillä tai rantavyöhykkeellä olevan veneen satunnainen pesu pelkällä vedellä on myös mahdollista.

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesusta voi aiheutua ympäristön pilaantumista, kuten esimerkiksi yleisen viihtyvyyden ja alueen virkistyskäyttöön soveltumisen vähentymistä. Tämän vuoksi ajoneuvojen ym. pesu ja huolto kielletään pykälän 6 momentissa yleisillä, muilla kuin tähän tarkoitukseen varatuilla alueilla.

Pohjavesialueilla ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja laitteiden pesu pesuaineilla, mikäli jätevedet pääsevät imeytymään maahan, aiheuttaa aina pohjaveden pilaantumisvaaran. Tästä johtuen pesuaineiden käytön kieltäminen pesemisessä pohjavesialueilla muualla kuin tähän tarkoitukseen erikseen rakennetuilla ja viemäröidyillä paikoilla, on ympäristön pilaantumisen vaaran vuoksi perusteltua.

Veneiden talvisäilytyspaikoilla hiotaan veneitä, joiden pohjissa käytetään ainakin toistaiseksi yleisesti myrkyllisiä maaleja. Hiontajätteet jäävät maaperään ja aiheuttavat maaperän pilaantumista. Maaperän pilaantumisen estämiseksi maalijätteet tulisi saada ainakin pääosin talteen.

Ympäristönsuojelulain 16 §:n mukaan maaperään ei saa päästää mitään ainetta siten, että seurauksena on maaperän pilaantumista. Vaikka haitallisten aineiden käyttöä veneiden niin sanotuissa anti-fouling -maaleissa on rajoitettu, ne sisältävät edelleen muun muassa kupariyhdisteitä. Veneitä kunnostettaessa haitta-aineet joutuvat kunnostuspaikan maaperään, ellei sitä estetä tiiviillä alustalla.

8 § Lumen vastaanottoaikojen sijoittaminen ja käyttö

Lunta ei luokitella jätteeksi, mutta lumen varastoinnilla ja sulamisvesillä saattaa kuitenkin olla ympäristön kannalta haitallisia vaikutuksia, joita pyritään näillä määräyksillä ennakolta ehkäisemään.

Pysäköintialueilta, liikennealueilta ja muilta vastaavilta alueilta poistettu lumi sisältää roskia ja muita lika-aineita, kuten ajoneuvoista valunutta öljyä, joista saattaa aiheutua roskaantumista ja muuta ympäristön pilaantumisen vaaraa. Lumenkaatoalue on tämän vuoksi tarpeen sijoittaa ja sitä tulee käyttää siten, että haitalliset vaikutukset voidaan ehkäistä. Vesistöjen ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi tulee lumenkaatoalue tämän vuoksi sijoittaa siten, että pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta.

Ympäristönsuojelulain 7 §:n mukaisesti pilaantumisen aiheuttaja tai toiminnan harjoittaja vastaa toiminnasta syntyvien haittojen ennaltaehkäisemisestä ja ympäristöhaittojen poistamisesta.

3 LUKU KEMIKAALIT JA JÄTTEET

9 § Yleiset määräykset öljyjen, vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastoinnista

Säännöksen määräyksillä pyritään ehkäisemään öljyjen, vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastoinnista aiheutuvia päästöjä ja niiden haitallisia vaikutuksia, jotka ilmenevät ympäristön, kuten maaperän ja pohjaveden pilaantumisenä sekä haitallisten aineiden kulkeutumisena viemäriin.

Säiliön suositellaan olevan irti alustastaan vähintään 100 mm, jolloin voidaan todeta riittävällä tarkkuudella, ettei säiliössä varastoitu kemikaali ole aiheuttanut ympäristön pilaantumista. Silmämääräisellä tarkastuksella voidaan lisäksi todeta säiliön olevan ulkopuoliselta kunnoltaan varastointiin soveltuvassa kunnossa. Momentissa 1 vaadituilla varolaitteilla ja lukituksella voidaan ennakolta riittävällä varmuudella estää huolimattomuudesta, ilkeväkälästä ja ulkopuolisista toimijoista johtuvat öljyvahingot ja niistä aiheutuva ympäristön pilaantuminen.

Tiiviiksi alustaksi voidaan katsoa esim. asfaltti- tai betonipinnoite, jolla vuodot on helposti havaittavissa ja kerättävissä talteen, ja siten voidaan ehkäistä polttoaineen pääsy maaperään, vesistöön tai viemäriin. Työmaa-alueilla tiiviin alustan vaatimuksesta voidaan poiketa, mikäli öljy- ja polttonestesäiliöiden vuodonhallinta on järjestetty rakenteellisesti tai niille on määrätty muualla lainsäädännössä tietty tarkastusväli. IBC-pakkauksen tarkastusväli on 2,5 vuotta.

Momentin 3 määräys koskee muita vaarallisen kemikaalin säiliöitä kuin momenteissa 1 ja 2 mainittuja öljy- ja polttonestesäiliöitä. Kemikaalien varastoinnille asetettavat yleiset vaatimukset ovat tarpeellisia, koska kemikaalien huolimattomasta varastoinnista aiheutuu merkittävä maaperän ja pohjaveden pilaantumisriski. Suoja-altaan tilavuuden on oltava 110 % altaassa olevan suurimman palavaa nestettä sisältävän säiliön tilavuudesta, ja 100 % terveydelle ja ympäristölle vaarallista kemikaalia sisältävän suurimman säiliön tilavuudesta. Suoja-altaan tilavuusvaatimukset perustuvat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamiin ohjeisiin.

Vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastoinnille asetettavat yleiset vaatimukset ovat tarpeellisia, koska tällaisesta varastoinnista aiheutuu merkittävä maaperän ja pohjaveden pilaantumisriski. Yksivaippaiset säiliöt ovat riski maaperälle ja pohjavedelle. Niiden sijoittamisella suoja-altaaseen ja suoja-altaan riittävällä tilavuudella voidaan estää vaarallisen kemikaalin tai vaarallisen jätteen pääsy maaperään tai viemäriin onnettomuustilanteissa. Yksivaippaisen säiliön kattamisella estetään sadevesien pääsy suoja-altaaseen

Astiavaraston allastusvaatimus suurimman astian tilavuuden mukaan on riittävä, koska todennäköisesti ainoastaan yksi astia rikkoutuu kerrallaan jolloin sen sisältämä kemikaalimäärä mahtuu suoja-altaaseen. Varastoitavaa kemikaalia saattaa joutua pieniä määriä suoja-altaaseen ja nämä kemikaalijäämät sekoittuvat suoja-altaan sadeveteen, mikäli varasto suoja-altaiseen ei ole katettu. Hallitsematon suoja-altaan tyhjennys saattaa aiheuttaa ympäristön pilaantumista. Ulkopuolisten pääsy kemikaalien varastopaikoille on estettävä. Näin voidaan estää ilkivaltaa ja siitä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista.

Momentin 5 pysyväisluonteisella tankkaus- ja täyttöpaikalla tarkoitetaan tankkauspaikkaa, jossa ajoneuvojen ja koneiden tankkausta suoritetaan säiliöstä enemmän kuin 6 kuukautta yhtäjaksoisesti. Esimerkiksi tällainen on maatilalla tai koneurakoitsijan kiinteistöllä oleva tankkauspaikka. Poikkeuksena ovat kuitenkin kiinteistöjen lämmitysöljysäiliöiden täyttöpaikat, joille asetettava tiiveysvaatimus voidaan katsoa täyttötapahtumien vähäisestä määrästä johtuen kohtuuttomaksi.

Momentin 6 vaatimus on tarpeen, koska asianmukainen varautuminen vahingon torjuntaan vähentää ympäristön pilaantumisen riskiä ja vahingon laajuutta, mikäli on nopeasti saatavilla riittävä määrä vahingon torjuntaan soveltuvaa imeytysainetta ja kalustoa.

Sisätiloissa varastoitavat kemikaalit eivät saa päästä varastotilan ulkopuolelle. Varastotilan tulee olla allastettu säiliöiden ja astioiden rikkoutumisen ja vuotojen varalta. Suoja-altaan tilavuuden on oltava 110 % altaassa olevan suurimman palavaa nestettä sisältävän säiliön tilavuudesta ja 100 % terveydelle ja ympäristölle vaarallista kemikaalia sisältävän suurimman säiliön tilavuudesta. Astiavaraston allastusvaatimus suurimman astian tilavuuden mukaan on riittävä, koska todennäköisesti ainoastaan yksi astia rikkoutuu kerrallaan, jolloin sen sisältämä kemikaalimäärä mahtuu suoja-altaaseen.

Momentissa 8 tarkoitetun ilmoituksen onnettomuudesta voi tehdä esimerkiksi toiminnanharjoittaja, kiinteistön haltija tai se, joka on tehnyt havainnon.

10 § Lisämääräykset öljyjen, vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastoinnista tärkeällä pohjavesialueella

Pohjavesialueella on maaperän ja pohjaveden pilaantumisen estämiseksi noudatettava erityistä varovaisuutta. Säiliöiden huoltoon ja kunnossapitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota, joten niille on pohjavesialueella asetettu tiukempia teknisiä vaatimuksia. Öljylämmityslaitteistolta edellytettävän yksiputkijärjestelmän avulla estetään sellaiset vaikeasti havaittavat öljyvuodot, joita voi aiheutua kaksiputkijärjestelmän paluuöljyputken rikkoutumisesta.

Pinnoituksen jälkeen säiliön vaipan kuntoa ei voi enää luotettavasti tarkastaa, eikä siten säiliön luokitusta ja luokitukseen perustuvaa tarkastusväliä määrittää. Pinnoitettu säiliö muodostaa pohjaveden pilaantumisriskin, koska sen kuntoa ei voi luotettavasti valvoa.

Yksivaippaisen säiliön kattamisella estetään sadevesien pääsy suoja-altaaseen. Kaksoisvaippainen säiliö ja kiinteällä umpinaisella valuma-altaalla varustettu säiliö on varustettava siten, että säiliön vaippojen sekä säiliön ja valuma-altaan välistä tilaa pystytään tarkkailemaan mahdollisten kemikaalivuotojen havaitsemiseksi.

Momentissa 4 esitettyjen vaihtoehtoisten polttonestesäiliöiden vuodonhallinta on järjestetty rakenteellisesti tai niille on määrätty muualla lainsäädännössä tietty tarkastusväli. IBC-pakkauksen tarkastusväli on 2,5 vuotta. Väliaikaisistakin työmaista aiheutuu pohjaveden pilaantumisen vaaraa, mikäli tarvittavia polttoaineita ei säilytetä huolellisesti.

Momentin 5 tavoitteena on vähentää ympäristön pilaantumisen riskiä imeytämällä ja keräämällä talteen vähäisetkin öljy- ja muut kemikaalivuodot. Tiiviiksi alustaksi voidaan katsoa esim. asfaltti- tai betonipinnoite, jolla vuodot on helposti havaittavissa ja kerättävissä talteen, ja siten voidaan ehkäistä polttoaineen pääsy maaperään, vesistöön tai viemäriin.

Tarpeeton kemikaalien varastointi pohjavesialueilla sijaitsevilla työmailla lisää pohjaveden pilaantumisriskiä.

Momentissa 7 viitataan kauppa- ja teollisuusministeriön päätökseen (344/1983), jonka mukaan tärkeillä pohjavesialueilla maanalaiset poltto- ja dieselöljysäiliöt tulee tarkastaa 10 vuoden kuluessa asennuksesta ja tämän jälkeen säiliön kuntoluokan mukaan 2–10 vuoden välein.

11 § Käytöstä poistetun säiliön käsittely

Käytöstä poistetut ja vanhat vielä käytössä olevat polttoöljysäiliöt ovat riski maaperälle ja pohjavesille. Käytöstä poistettujen säiliöiden määrää ei tiedetä. Viranomaisilla ei ole myöskään tietoja siitä, miten poistaminen on aikanaan tapahtunut. Säiliötä ei ole aina välttämättä puhdistettu, joten on olemassa vaara, että maaperä pilaantuu säiliöiden aikaa myöten rikkoutuessa.

Poistamalla säiliöt maaperästä 1 momentin mukaisesti estetään huonokuntoisista vanhoista säiliöistä aiheutuva maaperän pilaantuminen. Lisäksi maaperä vanhojen säiliöiden ympärillä voi olla pilaantunut vuotojen seurauksena ja edellyttää puhdistamista.

Vanhat öljysäiliöt voivat sijaita maaperässä sellaisessa paikassa, että niitä on teknisesti hyvin vaikea poistaa. Poistamisesta voi tällöin aiheutua esimerkiksi vahinkoa muulle omaisuudelle, jolloin poistamisvelvollisuus saattaa muodostua kohtuuttomaksi. Poikkeusta säiliön poistamisvelvollisuudesta voi momentin 3 mukaan hakea ympäristönsuojeluviranomaiselta määräyksessä mainitulla perusteella. Hakemus tulee perustella huolellisesti. Ympäristönsuojeluviranomainen harkitsee poikkeuksen myöntämistä tapauskohtaisesti. Poikkeamisesta tehtävässä päätöksessä annetaan yksityiskohtaiset määräykset siitä, mitä toimenpiteitä maahan jätettävään säiliöön liittyen on tehtävä.

Pilaantuneeseen maaperään ja sen puhdistamiseen liittyvissä asioissa toimivaltainen viranomaisena on Pirkanmaan ELY-keskus. Tästä johtuen pykälän 4. momentissa edellytetään ilmoitusta ELY-keskukseen, mikäli maaperässä todetaan öljyä tai muuta kemikaalia. ELY-keskus antaa tällaisessa tapauksessa ohjeet siitä, miten tapauksessa on meneteltävä.

Vastuu säiliöstä siirtyy kiinteistön uudelle omistajalle, joten hänelle on annettava siitä tieto momentin 5 mukaisesti.

12 § Rakennusten ja rakennelmien kunnostustöissä syntyvät jätteet

Polyklooratut bifenyylit (PCB) ovat pysyvyydeltään ja kertyvyydeltään pahimpia ympäristömyrkyjä. PCB:tä sisältävät tuotteet ja laitteet ovat ongelmajätettä. PCB:tä tai lyijyä sisältävien sauma-aineiden poisto on suoritettava siten, että syntyvät jätteet saadaan mahdollisimman hyvin talteen. Kemiallisessa maalinpoistossa käytettävät liuottimet ja työssä syntyvä liuottimia sisältävä maalinpoistojäte ovat yleensä vaarallisia jätteitä, jotka on kerättävä talteen ja toimitettava vaarallisten jätteiden käsittelyyn.

13 § Maalämmön hyödyntämisestä johtuvan ympäristön pilaantumisen estäminen

Maalämpöpumpuissa voidaan käyttää nesteitä, joiden ominaisuuksia tai riskejä pohjavedelle ei riittävästi tunneta. Suunniteltaessa maalämmön käyttöä kiinteistön lämmitysmuotona on etukäteen varmistuttava käytettävän nesteen haittamuudesta. YSL 17 §:n mukaan pohjaveden pilaaminen sekä pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on kielletty.

Porausliete joutuessaan esim. sadevesiviemäriin saattaa saostua kaivoihin ja tukkia viemäriin. Joutuessaan sadevesiviemäriin tai ojien kautta vesistöön hienojakoinen liete saattaa aiheuttaa likaantumista ja veden värjäytymistä laajalla alueella. Kuivuessaan liete saattaa levitä hienojakoisena pölynä laajalle alueelle ja varsinkin asuntoalueilla aiheuttaa huomattavia viihtyvyys- ja jopa terveyshaittoja. Myös sateiden aiheuttama pintavalunta saattaa levittää huolimattomasti läjitettyä lietettä tiealueille ja ojiin. Liete voidaan joko imeyttää poratavalle kiinteistölle tai johtaa ojiin, mikäli se voidaan tehdä ilman edellä kuvattuja haittavaikutuksia taikka se tulee kuljettaa pois kiinteistöltä paikkaan, missä se voidaan luvallisesti käsitellä ilman ympäristöllisiä tai terveydellisiä haittavaikutuksia.

14 § Kuivakäymälä

Huonosti perustetusta ja hoidetusta kuivakäymälästä saattaa aiheutua merkittävää lähiympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, joten käymälän rakentamista, käyttöä ja hoitoa on tarpeen säädellä paikallisesti. Käymälän pohjan tiiveys ehkäisee haitta-aineiden kulkeutumista maaperään ja pohjaveteen. Lopputuotteen riittäväksi jälkikompostointiajaksi riittää yleensä yksi vuosi.

4 LUKU ILMANSUOJELU

Taajamailmassa olevat hiukkaset ovat liikenteen, energiantuotannon ja teollisuuden hiukkaspäästöjä, katupölyä, erilaisesta rakennustoiminnasta syntyvää pölyä sekä kaasumaisista yhdisteistä muodostuvia hiukkasia. Ilmassa leijuva pöly lisää astmaoireita, karkeajakoinen pöly ärsyttää silmiä, ja pienet hengitetävät hiukkaset pääsevät keuhkorakkuloihin saakka. Erityisen haitallisia hiukkaset ovat allergisille ja astmaa sairastaville. Pienemmät hiukkaset voivat lisätä hengitystietulehduksia ja astmakohtauksia sekä heikentää keuhkojen toimintakykyä. Suuremmat hiukkaset likaavat ja voivat merkittävästi haitata viihtyisyyttä.

Säännösten tarkoituksena on estää erilaisista rakennus- ja kunnostustöistä, kuten uudisrakennus- ja korjaustöistä, rakennusten purkutöistä, katujen kunnossapidosta ja murskauksesta aiheutuvia pölyhaittoja. Näissä töissä käytettävien suojausmenetelmien tulee olla sellaisia, että pölyn ja haitallisten aineiden leviäminen ympäristöön estetään. Jos pölyhaittoja ei pystytä kokonaisuudessaan ehkäisemään, ne on pidettävä mahdollisimman pieninä.

15 § Savukaasupäästöjen haitallisten vaikutusten ehkäisy

Pykälän 1 momentissa kielletään polttoon soveltumattoman aineksen polttaminen. Esimerkiksi erilaisia puutarhan- ja pihanhoidossa syntyviä jätteitä käsitellään asuinkiinteistöillä usein polttamalla. Kiinteistöillä, joilla on mahdollista polttaa jätteitä esimerkiksi lämmityskattiloissa, saatetaan polttaa myös muovia ja muuta palavaa jätettä. Yhdyskuntajätteiden polttaminen pienikiinteistöjen lämmityslaitteistoissa ja uuneissa ei ole hyväksyttävää, sillä palamisolosuhteet eivät ole sellaiset, mitä hallitulta yhdyskuntajätteen poltolta edellytetään. Jätteiden, esimerkiksi muovien ja paine- tai pintakäsitellyn puutavaran, poltossa syntyvien savukaasujen mukana ympäristöön pääsee nokea, hajua sekä ympäristölle ja terveydelle haitallisia yhdisteitä (kuten polyaromaattisia hiilivetyjä), jotka voivat taajaan asutulla alueella jo pieninäkin määrinä aiheuttaa ympäristön pilaantumista, ympäristön viihtyvyyden vähenemistä sekä terveyshaittoja herkimmille väestöryhmille.

Puhtaan, kuivan, kyllästämättömän ja maalaamattoman tai muuten käsittelemättömän, käytöstä poistetun puutavaran polttaminen on kuitenkin mahdollista samoin kuin paperin ja pahvin käyttö sytykkeenä, kunhan siitä ei aiheudu terveyshaittaa, vahinkoa tai haittaa lähikiinteistöille tai niiden käytölle eikä muutaakaan ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Määräys on yhteneväinen kaupungin jätehuoltomääräysten kanssa.

16 § Rakennus- ja purkutyöt

Määräyksen tavoitteena on estää terveyshaittojen syntyminen, ympäristön yleisen viihtyisyyden vähentyminen ja ympäristön pilaantuminen huolehtimalla pölyn torjunnasta mahdollisimman tehokkaasti ja estämällä pölyn leviäminen

ympäristöön tällaisista kohteista. Erityisen tärkeää on, että ns. häiriintyvien kohteiden, kuten asuntojen, päiväkotien, koulujen, sairaaloiden ja vanhainkotien lähellä kiinnitetään erityistä huomiota pölyn torjuntaan.

Pölyävän maa-aineksen kuljettamisesta ja säilyttämisestä voi aiheutua merkittäviä haittoja rakennustyömailla ja niiden läheisyydessä sekä ajoreittien varrella, ellei pölyntorjunnasta huolehdita. Haitat ovat kuitenkin helposti torjuttavissa pykälän 3 momentissa esitetyillä tavoilla.

17 § Kulkuväylien ja pihojen kunnossapito- ja puhtaanapitotyöt

Jokakeväinen katupöly aiheuttaa merkittäviä ilmanlaatuongelmia taajamissa. Talvella kaduille ja jalkakäytävälle levitetty, jauhautunut hiekoitushiekka sekä hiekan ja nastarenkaiden kuluttama asfaltti pölyää keväällä katujen kuivettua liikenteen ja tuulen nostattamana. Ilmaan nousee myös kaikkea muuta talven aikana kaduille laskeutunutta ainesta.

Katupöly sisältää hiekkaa, nastarenkaiden ja hiekoitushiekan asfaltista hiomaa kiviainesta, nastoista ja renkaista irronnutta metallia ja kumia sekä energiantuotannon ja autojen pakokaasuista kaduille laskeutuneita myrkyllisiä yhdisteitä kuten polyaromaattisia hiilivetyjä (PAH). Katupöly on haitallista varsinkin herkille väestöryhmille, kuten lapsille sekä sydän ja keuhkosairaille. Hiekkapöly ei kuitenkaan ole terveydelle yhtä haitallista kuin polttoperäiset hiukkaset liikenneväylien varsilla. Polttoperäiset PAH-yhdisteet voivat ärsyttää ihoa ja hengitysteitä, osa aiheuttaa syöpää ja perimän muutoksia.

Pykälän 1 momentin mukaisella puhdistettavan alueen kostuttamista koskevalla määräyksellä pyritään estämään muun muassa keväisen koneellisen katu-
hiekan poistamisen aiheuttamaa ilmanlaadun heikkenemistä.

5 LUKU TILAPÄISEN MELUN JA TÄRINÄN TORJUNTA

Melu on yksi yleisimpiä ja tärkeimpiä elinympäristön laatua ja viihtyisyyttä heikentäviä tekijöitä. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen haitallista. Melu vaikuttaa monella tavalla kielteisesti ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin. Melu voi häiritä tai vaikeuttaa työs-
kentelyä, lepoa ja nukkumista. Elinympäristössä yleisesti vallitseva melu on sen tasoista, että se voi aiheuttaa suoria ja epäsuoria terveyshaittoja.

Meluilmoitusten käsittelyn yhteydessä annetaan määräyksiä mm. meluntorjuntatoimista, toiminnan alkamis- ja lopettamisajankohdista, melutasoista ja tiedottamisesta.

18 § Ilmoitus- ja tiedotusvelvollisuus erittäin häiritsevää melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta

Pykälän 3 momentin 1–4 kohdissa on lueteltu toimintoja, joissa ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen meluilmoitusmenettely tulee aina sovellettavaksi. Määräykseen on sisällytetty toimintoja, joiden aiheuttaman melun tai tärinän on vakiintuneesti katsottu olevan erityisen häiritsevää ja siten aina edellyttävän ilmoitusmenettelyä. Luettelo ilmoitusvelvollisista toiminnoista ei ole tyhjentävä. Arvioitaessa melun häiritsevyyttä on otettava huomioon melun voimakkuuden (dB) lisäksi mm. melun kesto, toistuvuus, mahdollinen kapeakaistaisuus ja iskumaisuus, vuorokauden aika, jolloin melua esiintyy sekä melun haitalliseksi kokevan kohteen erityispiirteet.

Vakiintuneen käytännön mukaan häiriintyvälle kohteille tiedottamisesta on annettu usein määräyksiä meluilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä. Pykälän 1 momentin mukaan tiedottamisvelvollisuus koskee kaikkia 3 momentissa mainittujen toimenpiteiden teettäjiä ja tapahtumien järjestäjiä. Häiriintyvälle kohteille tulee tiedottaa ainakin työn tai tapahtuman laadusta, kestosta, kellonajoista sekä ilmoittaa työmaan vastaava yhteyshenkilö tai tapahtuman järjestäjä sekä heidän yhteystietonsa.

19 § Erityisen häiritsevää melua tai tärinää yöaikaan

Muun muassa kiinteistöjen kunnossapito- ja huoltotyöt, kuten esimerkiksi lumen auraus ja jätteiden kuormaus yöaikaan asuntojen ja muiden vastaavien kohteiden läheisyydessä aiheuttavat asukkaille erityisen häiritsevää melua etenkin, jos työtä tehdään toistuvasti yöaikaan. Kunnossapitotyöt ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, ettei niistä ole tarkoituksenmukaista vaatia meluilmoituksen tekemistä, vaikka työt aiheuttavatkin erityisen häiritsevää melua. Useimmiten ei voida etukäteen edes tietää milloin työtä joudutaan tekemään, joten ilmoituksen tekeminen etukäteen olisi käytännössä mahdotonta eikä vastaisi ympäristönsuojelulain 118 §:n tarkoitusta.

Määräyksellä ohjataan työt tehtäväksi pääsääntöisesti päiväaikaan, jolloin kunnossapidossa ja muissa töissä käytettävien koneiden ja laitteiden melua ei katsottaisi erityisen häiritseväksi. Poikkeuksena ovat 2 momentin a)–f) – kohdissa luetellut välttämättömät työt, joita ei voida lykätä esimerkiksi liikenneturvallisuuden takia. Silloin tällöin yöaikaan tehtävä välttämätön työ ei aiheuta asukkaille vastaavaa haittaa kuin toistuvasti yöaikaan tehtävä työ.

Koska meluhaittaa voidaan kuitenkin vähentää tiedottamalla asiasta etukäteen, on perusteltua edellyttää tiedottamista meluhaitta aiheuttavasta työstä myös silloin, kun meluilmoitusta ei vaadita ja tiedottaminen on muuten mahdollista.

20 § Äänentoistolaitteiden käyttö

Äänentoistolaitteiden jatkuvasta käytöstä yöaikaan sekä niiden käytöstä päiväaikaan melulle herkkien häiriintyvien kohteiden läheisyydessä aiheutuu erityisen häiritsevää melua. Äänentoistolaitteita käytetään usein mainos- ja muis-

sa vastaavissa tarkoituksissa, eikä niiden käyttäminen esimerkiksi ulkotarjoilu-alueella ole liikkeen toiminnan kannalta välttämätöntä. Siksi pykälän 1 momentissa on rajoitettu ja osittain kielletty äänentoistolaitteiden jatkuva käyttö tiettyinä kellonaikoina ja herkästi häiriintyvien kohteiden läheisyydessä.

Ulkotarjoilualueiden naapuruston asukkaat kärsivät äänentoistolaitteiden päivittäisestä käytämisestä tarjoilualueella varsinkin kesäisin. Äänentoistolaitteiden käyttö ajoittuu lisäksi usein ilta- ja yöaikaan. Meluavaa toimintaa harjoittavan tulee huolehtia melusta aiheutuvien ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemisestä ja rajoittamisesta mahdollisimman vähäisiksi (aiheuttamisperiaate). Äänentoistolaitteiden suuntaamisella ja säädöillä voidaan vaikuttaa merkittävästi naapurustolle aiheutuvaan melutasoon ja melun häiritsevyyteen. Katusoittajien äänentoistolaitteet voivat häiritä tai vaikeuttaa työskentelyä soittopaikan läheisyydessä. Katusoitto on yleensä keskittynyt tietyille paikoille ja naapurustoa voi häiritä huomattavasti usein toistuva katusoitto samassa paikassa.

6 LUKU MUUT TOIMINNOT

21§ Maatalouden vesiensuojelunäkökohdat

Hevosten ulkotarhojen ja ratsastuskenttien valumavesistä voi aiheutua pinta- ja pohjavesien pilaantumisvaaraa. Määrätyillä vähimmäissuojaetäisyyksillä on tarkoitus estää ravinteiden huuhtoutumista pintavesiin sekä turvata talousveden hygieenistä laatua. Tarvittavan suojavyöhykkeen leveys riippuu siitä, onko kyseessä ulkotarha vai ratsastuskenttä sekä lisäksi eläinmäärästä, ulkotarhan pinta-alasta, hevosten päivittäisestä ulkoiluajasta, maaston korkeussuhteista sekä maalajista.

Määrätyt etäisyydet ovat vähimmäissuojaetäisyyksiä, joita suurempia suojaetäisyyksiä voidaan ympäristön pilaantumisen ja pilaantumisvaaran ehkäisemiseksi tapauskohtaisesti tarvita. Vähimmäisetäisyyksiä ei tule käyttää sellaisenaan uuteen toimintaan liittyvien hevosten ulkoilu-, harjoittelu- tai laidunalueiden vesiensuojelullisen sijoittamisen suunnitteluperusteena.

Uutena ulkotarhana tai ratsastuskenttänä ei pidetä sellaisia rakentamattomia kenttiä tai tarhoja, jotka ovat ympäristönsuojelumääräysten voimaantullessa vahvistettu kaavassa tai joilla on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen lupa.

Kasvipeitteettömistä ulkotarhoista ja ratsastuskentiltä on kerättävä säännöllisesti lanta pois, sillä hevosten jaloitellessa ympärivuotisesti on vaarana erityisesti kasvipeitteettömillä alueilla, että ravinteita huuhtoutuu vesiuomiin sadetta sulamisvesien mukana. Hevosen liikkumisen ja painon aiheuttama tarhan/kentän maakerrosten tiivistyminen ja pinnan kulumisen johtaa siihen, että vesi ei kulkeudu salaojiin, vaan jää tarhan/kentän pinnalle. Tämän vuoksi ulkotarhojen ja ratsastuskenttien pintamaa tulee uusida ajoittain. Lisäksi ratsastuskenttien pinnan kulumisen lisää hienoaineksen määrää, jolloin pölyhaitat lisääntyvät.

Lannan käsittelyä koskevat määräykset on annettu pinta- ja pohjavesien pilaantumisen estämiseksi.

22 § Tilapäinen murskaus ja louhinta

Valtioneuvosto on antanut asetuksen kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010), jossa toiminnan aiheuttamia haittoja säännellään. Asetus koskee kuitenkin vain ympäristöluvanvaraista louhintaa ja murskausta. Rakentamiseen liittyvä tilapäinen louhinta ja murskaus, joka ei edellytä ympäristölupaa, saattaa kuitenkin myös aiheuttaa toiminnan vaikutusalueella jo asuville asukkaille huomattavaa melu-, pöly- ja tärinähaittaa. Haitat korostuvat erityisesti tiivistyvässä kaupunkirakenteessa, jossa uudisrakentaminen sijoittuu melulle, pölylle ja tärinälle herkkien toimintojen läheisyyteen.

Pykälän 1 momentissa annetaan toiminnanharjoittajalle velvollisuus selvittää toiminnan välittömässä läheisyydessä olevat melulle, pölylle ja tärinälle erityisen herkät kohteet. Määräyksellä halutaan ehkäistä sellaisia tilanteita, joissa ilmoituksen myöhäisestä jättöajasta johtuen viranomaiselle ei jää riittävää mahdollisuutta toiminnasta mahdollisesti häiriintyvien kohteiden kattavaan selvittämiseen.

Pykälän 2 – 4 momenteissa määrätään pölyhaitan vähentämistä edellyttävistä toimituksista, jos toiminta sijaitsee tiettyjä metrimääräisiä suojaetäisyyksiä lähempänä häiriintyviä kohteita.

7 LUKU MUUT MÄÄRÄYKSET

23 § Siirtymäsäännös

Myös vanhojen rantavyöhykkeellä sijaitsevien jätevesijärjestelmien on täytettävä ympäristönsuojelumääräysten 5 § 5 momentin mukaiset vaatimukset, mutta järjestelmien uusimiseen annetaan siirtymäaika. Näille kiinteistöille on syytä antaa siirtymäaika uudistaa järjestelmä ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti siihen saakka, kunnes jätevesijärjestelmän uusiminen on ajankohtaista joko lainsäädännön tai jätevesijärjestelmän huonon kunnon vuoksi.

Öljy- ja kemikaalisäiliöille asetettavat uudet ympäristönsuojeluvaatimukset vaativat investointeja vanhoihin järjestelmiin tai niiden kokonaan korvaamista uusilla, minkä vuoksi siirtymäkautta voidaan pitää perusteltuna.

24 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

Kohtuuttomien tilanteiden välttämiseksi voi joskus olla tarpeen poiketa ympäristönsuojelumääräyksistä. Siksi ympäristönsuojeluviranomaiselle annetaan mahdollisuus käyttää yksittäistapauksessa näistä määräyksistä poikkeavaa harkintaa.

25 § Seuraamukset ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta

Pykälän tarkoituksena on selventää ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen seuraamuksia viittauksella ympäristönsuojelulain vastaaviin säännöksiin.

8 LUKU VOIMAANTULOMÄÄRÄYKSET

26 § Määräysten voimaatulo

Päätös ympäristönsuojelumääräysten hyväksymisestä annetaan tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin kuulutetaan ympäristönsuojelumääräysten voimaantulosta. Samalla kumotaan aiemmin voimassa olleet ympäristönsuojelumääräykset.